

FAZLA VEYA YERSİZ ÖDEMELERİN TAHSİLİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Sosyal Güvenlik Kurumunca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında fazla veya yersiz olarak yapılan her türlü ödemenin tespiti, tebliği, takibi ve tahsiline ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında yapılan her türlü fazla veya yersiz ödemeyi kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 96 ncı maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Fazla veya yersiz ödeme: Kurumca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara, gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen Kanun kapsamındaki her türlü ödemeyi,

b) İlgili: Kendisine yersiz veya fazla ödeme yapılan işverenler, sigortalılar, isteğe bağlı sigortalılar, gelir veya aylık almakta olanlar ve bunların hak sahipleri ile genel sağlık sigortalıları ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişileri,

c) Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,

ç) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Fazla veya Yersiz Ödemenin Kapsamı, Tespiti, Değerlendirilmesi, Tahakkuku ve Tebliği

İlgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışlarından doğan fazla veya yersiz ödemeler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulamasında;

a) Kuruma verilen veya ibraz edilen belgelerle gerçeğe aykırı bildirimde bulunulması,

b) Örneği Kurumca hazırlanan belgelerle bildirilmesi taahhüt edilen durum değişikliklerinin bir ay içinde Kuruma bildirilmemesi,

c) Kanunda öngörülen şartlar yerine gelmediği hâlde, sahte bilgi ve belgelerle sağlık hizmetleri ve diğer haklardan, ödeneklerden yararlanılması ile gelir veya aylık bağlatılması,

ç) Sahte hizmet kazandırılmak suretiyle sağlık hizmetleri ve diğer haklardan, ödeneklerden yararlanılması ile gelir veya aylık bağlatılması,

d) Boşanma nedeniyle gelir veya aylık bağlandıktan sonra boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşanması,

e) Gelir ve aylıklarının kesilmesi gerektiği hâlde durumun gizlenmesi ve/veya bildirilmemesi,

f) Sigortalılar ile gelir veya aylık alanlara yapılan ödemelerden, hak sahipliği sona ermesine rağmen her hangi bir kişi tarafından tahsilat yapılması,

İlgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışlarını oluşturur.

(2) Birinci fıkrada sayılan durumların tespit edildiği tarihten geriye doğru en fazla on yıllık süre içinde yapılan fazla veya yersiz ödemeler, her bir ödemenin yapıldığı tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faizi ile birlikte tahsil edilir.

(3) (**Değişik:RG-4/5/2013-28637**) Birinci fıkranın (b) ve (d) bentlerinde belirtilen durumlar ile aynı fıkranın (f) bendi kapsamında, bir aylık döneme ilişkin gelir ve aylıkların her hangi bir kişi tarafından tahsil edilmesi hali hariç olmak üzere, Kurumun yanlış işlem ve ödeme yapmasına sebebiyet veren ve bu suretle adına borç tahakkuk ettirilen ve/veya borç tahakkuk ettirilmesine neden olan kişiler hakkında, ayrıca Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Kurumun hatalı işlemlerinden doğan fazla veya yersiz ödemeler

MADDE 6 – (1) İlgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışları dışında kalan, Kurum çalışanlarının kasıtlı veya kusurlu davranışı, ihmali, dikkatsizliği ve bilgisizliği gibi sebeplerden kaynaklanan yersiz ödemeler Kurumun hatalı işlemlerini oluşturur.

(2) Birinci fıkrada sayılan sebeplerin tespit edildiği tarihten geriye doğru en fazla beş yıllık süre içinde yapılan ödemeler, borcun ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren (**Değişik ibare:RG-12/5/2011-27932**) yirmi dört ay içinde ödendiği takdirde faizsiz; (**Değişik ibare:RG-12/5/2011-27932**)yirmi dört aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemeler, bu sürenin dolduğu tarihten itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte tahsil edilir.

Fazla veya yersiz ödemenin tespiti

MADDE 7 – (1) Fazla veya yersiz ödeme; kontrol, denetim, inceleme, Sayıştayca kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilir.

Fazla veya yersiz ödemelerin değerlendirilmesi

MADDE 8 – (1) 5 inci ve 6 ncı maddelerin değerlendirilmesi, daire başkanlıklarında daire başkanınca belirlenen şube müdürleri, il müdürlüklerinde ise il müdürünce belirlenecek il müdür yardımcısı, şube müdürü veya merkez müdürü tarafından yapılır. Değerlendirme işleminde, Değerlendirme Onayı (Ek-1) kullanılır.

Alacak takip dosyası

MADDE 9 – (1) Kanun kapsamında yapılan ve Kurumca tespit edilecek her türlü fazla veya yersiz ödeme için Borç Tablosu (Ek-2) ve Alacak Takip Tablosu (Ek-3) düzenlenir.

(2) Değerlendirme sonucu, Kurumun hatalı işlemlerinden doğan fazla veya yersiz ödemelerin çok sayıda kişiyi ilgilendirmesi durumunda, Borçlular Tablosu (Ek-4) düzenlenir.

(3) Yargı kararları ve Sayıştay ilamlarıyla tespit edilen fazla veya yersiz ödemelerden kaynaklanan Kurum alacakları için merkezde Strateji Geliştirme Başkanlığınca, taşrada ise Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü veya Merkez Müdürlüğüne alacak takip dosyası oluşturulur.

(4) Sayıştay denetçileri tarafından düzenlenen sorgular ihbar kabul edilerek, Kurumca denetim veya inceleme başlatılabilir.

Fazla veya yersiz ödemeden kaynaklanan alacağın tahakkuk ettirilmesi

MADDE 10 – (1) Düzenlenen borç tablosu üzerinde ilgilinin kasıtlı ve kusurlu davranışı sebebiyle yapılan fazla veya yersiz ödemelerin her biri için, ödemenin yapıldığı tarihten hatalı işlemin tespit edildiği tarihe kadar kanunî faiz hesaplanır. Yapılan ödemeler ve hesaplanan faiz toplamı ilgilisi adına borç kaydedilir. Bu şekilde tahakkuk ettirilecek borçlarda daha sonra hesaplanacak faizler için faiz başlangıç tarihi borcun tespit edildiği tarihtir.

(2) Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanan fazla veya yersiz ödemeler için de bir önceki fıkrada belirtilen borç tablosu düzenlenir. Ancak, bu tür alacaklar için borcun tahakkuk ettirilmesi sırasında her hangi bir faiz hesaplanmaz. Bu şekilde tahakkuk ettirilen borçlar için faiz başlangıç tarihi, borcun ilgiliye tebliğ edildiği tarihi takip eden (**Değişik ibare:RG-12/5/2011-27932**) yirmi dördüncü ayın bittiği tarihtir.

(3) Tespit edilen fazla veya yersiz ödemeler muhasebe birimine bildirilir. Bildirilen tutar, muhasebe birimince ilgili hesaba kaydedilir.

Fazla veya yersiz ödemelerin tebliği

MADDE 11 – (1) Fazla veya yersiz ödemeden kaynaklanan alacaklar, merkezde ilgili birimlerce, taşrada ise sosyal güvenlik kurumu il müdürlüklerince düzenlenen Borç Bildirim Belgesi (Ek-5) ile 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa göre ilgililere tebliğ edilir.

(2) Yargılama sonucunda hükme bağlanan ve taraflara tebliğ edilen fazla veya yersiz ödemelerden kaynaklanan alacaklara ilişkin kararın kesinleşmesi beklenmeksizin, takip işlemlerine başlanır. Yargılama sonucunda verilen tazmine ilişkin kararlar, temsile yetkili hukuk birimlerine intikal ettirilerek takibi sağlanır.

(3) İtiraz merkezde ilgili birimce, taşrada ise il müdürlüklerince başvuru tarihinden itibaren on iş günü içinde değerlendirme onayını veren merciin amiri tarafından karara bağlanır. İtiraz ve itirazı değerlendirme süresi ödeme süresini değiştirmez.

Fazla veya yersiz ödemelerde uygulanacak faiz

MADDE 12 – (1) Fazla veya yersiz ödemelerin geri alınmasında 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Fazla veya Yersiz Ödemenin Tahsili

Fazla veya yersiz ödemelerden kaynaklanan alacağın tahsil şekilleri

MADDE 13 – (1) Kurumca ilgililere fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler, ilgililerin Kurumdan alacaklarından mahsup edilmek, gelir ve aylıklarından kesinti yapılmak suretiyle tahsil edilir. Kurumdan her hangi bir alacağının bulunmaması hâlinde, genel hükümlere göre tahsil edilir.

(2) Fazla veya yersiz ödemeler, öncelikle ve her durumda kişinin varsa Kurumdan birikmiş aylık, gelir ve diğer her türlü alacaklarının tamamından mahsup suretiyle tahsil edilir. Yapılan kesintiler öncelikle borç aslına mahsup edilir ve kalan borç için 10 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen faiz başlangıç tarihinden itibaren kanunî faiz hesaplanır. Bu hüküm, ilgiliye hayatta iken yapılan yersiz ödemelerin hak sahiplerinin alacaklarından mahsubunda ve hak sahiplerinin muvafakat etmeleri kaydıyla, aynı dosyadan diğer bir hak sahibine yapılan yersiz ödemelerin mahsubunda da uygulanır.

(3) Sonradan veya yeniden gelir veya aylık bağlanmasına hak kazananların birikmiş istihkaklarından, ölenler dâhil olmak üzere aynı dosyadan aylık veya gelir alan diğer hak sahiplerine Kurumca çıkarılan borç, muvafakat alınmak kaydıyla mahsup edilerek tahsil edilir.

(4) Fazla veya yersiz ödeme tutarı; ilgilinin Kurumdan tahakkuk etmiş herhangi bir alacağı yoksa veya alacaklarından mahsup edildikten sonra kalan borcu varsa ve Kurumdan gelir ve aylık almaya devam ediyorsa, kesintinin başlayacağı ödeme dönemi başı itibarıyla kanunî faizi ile birlikte hesaplanan borç, gelir ve aylıklardan %25 oranında kesilmek suretiyle tahsil edilir.

(5) **(Değişik:RG-11/7/2009-27285)**⁽¹⁾ Birinci fıkraya göre kesinti yapmak suretiyle geri alma süresinin beş yılı aşacağına anlaşılması durumunda, Kurumun hatalı işlemlerinden doğan fazla veya yersiz ödemeler hariç olmak üzere, ayrıca icrai takibata da geçilir.

Gelir ve aylıkların hesaplardan yersiz çekilmesi

MADDE 14 – (1) Kurumdan gelir veya aylık almakta iken ölenler adına hesaplarına gönderilen ve ilgililer tarafından tahsil edilen tutarlar, hak sahiplerine yapılacak ödemelerden mahsup edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi hâlinde ise, ödeme tarihi itibarıyla kanunî faizi ile birlikte hesaplanacak borç, hak sahiplerine bağlanan gelir veya aylıklarından %25 oranında kesilerek geri alınır. Ancak, tahsil eden kişinin, hak sahipleri dışında başka kişi olduğunun tespit edilmesi durumunda, yersiz ödemeler genel hükümlere göre bu kişilerden tahsil edilir.

Fazla veya yersiz ödemelerin taksitlendirilmesi

MADDE 15 – (1) Kurumdan alacağı bulunmayan borçlu ve borçlunun kanunî varisleri ile borcu kabul eden şahıslar, borç miktarını def'aten ödeyebileceği gibi taksitle ödeme talebinde de bulunabilir. Taksitlendirme talepleri borcu tebliğ eden birimlere yapılır.

(2) Taksitlendirme işlemleri, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Kayıtların elektronik ortamda tutulması

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik gereği yapılması gereken iş ve işlemlere ilişkin kayıtlar, Kurum Başkanlığı tarafından belirlenecek şekle ve usule uygun olarak elektronik ortamda tutulabilir.

Yürürlükten kaldırılan Yönetmelik

MADDE 18 – (1) 2/10/1998 tarihli ve 23481 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne İlgililere İstihkaklarından Fazla veya Yersiz Olarak Yapılan Ödemelerin Tahsili Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik, 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

Eklere için tıklayınız

⁽¹⁾ Bu değişiklik 1/6/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	27/9/2008	27010
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	11/7/2009	27285
2.	12/5/2011	27932
3.	4/5/2013	28637